

Bezpieczne użytkowanie maszyn rolniczych

Bezpieczne użytkowanie maszyn rolniczych Mechanizacja rolnictwa pozwala zwiększyć wydajność produkcji i ograniczyć jej koszty, a także czyni pracę lżejszą, jednak niewłaściwe użytkowanie lub przygotowanie maszyn do pracy powoduje zagrożenie dla zdrowia i życia rolników.

Produkowane obecnie ciągniki, maszyny i urządzenia rolnicze zapewniają użytkownikom wysoki poziom bezpieczeństwa. Jednak mimo coraz bezpieczniejszych rozwiązań każdego roku dochodzi do wielu wypadków z udziałem maszyn, ciągników i urządzeń rolniczych.

Maszyny używane w gospodarstwach rolnych służą do cięcia, rozdrabniania, miażdżenia itp., a ponadto część z nich posiada wiele ruchomych nieosłoniętych elementów roboczych.

Najczęstszymi przyczynami wypadków są:

- - użytkowanie wyeksploatowanych maszyn i urządzeń w złym stanie technicznym, bez osłon zabezpieczających,
- - używanie maszyn niezgodnie z ich przeznaczeniem, nieprzystosowanych do określonych zadań,
- - regulacja i smarowanie, czyszczenie oraz naprawy maszyn będących w ruchu oraz manipulowanie przy nich podczas pracy,
- - praca w nieodpowiedniej odzieży lub z nieupiętymi, długimi włosami, co powoduje zagrożenie pochwyceniem,
- - pośpiech i niezachowanie ostrożności podczas wykonywanej pracy
- - obsługa maszyn i urządzeń rolniczych pod wpływem alkoholu.
- - remontowanie sprzętu we własnym zakresie bez odpowiednich kwalifikacji, warsztatu czy narzędzi.

Aby uniknąć wypadków, należy stosować podstawowe zasady bezpiecznej obsługi maszyn i urządzeń rolniczych.

Maszyny rolnicze mogą obsługiwać osoby dorosłe, zdrowe i przeszkolone w zakresie obsługi konkretnej maszyny oraz zasad bezpieczeństwa pracy, posiadające wymagane uprawnienia.

Nie należy przystępować do pracy, kiedy odczuwane są jakiegokolwiek dolegliwości. Maszyny wykorzystywane w gospodarstwie powinny być wyposażone w kompletne i nieuszkodzone osłony i obudowy. Osłonięte powinny być wszystkie mechanizmy napędowe, silniki, koła pasowe i zębate, pasy, łańcuchy, wały, przekładnie, przeguby, wały przegubowo-teleskopowe i inne ruchome elementy. Osłonięte powinny być również elementy robocze i tnące maszyn żniwnych.

Przed rozpoczęciem pracy kosiarką rotacyjną, glebogryzarką, różnego typu rozdrabniaczami czy rozrzutnikami oraz rozsiewaczami należy uprzedzić osoby znajdujące się na polu, aby nie zbliżały się do nich. Przy pracy ciągnikiem występują czynności, których wykonywanie niesie ze sobą zagrożenie wypadkiem. Ciągniki, przyczepy, maszyny wyposaża się w schodki lub drabinki i uchwyty ułatwiające wchodzenie i schodzenie - należy zadbać aby były one solidnie przymocowane i na bieżąco oczyszczane. Niedopuszczalne jest zeskakiwanie z przyczepy, wchodzenie lub schodzenie po dyszach i kołach.

Aby ułatwić agregowanie maszyn z ciągnikiem i wyeliminować udział drugiej osoby narażonej w czasie sprzęgania na przygnięcie montuje się zaczepy podwieszane na sprężynach lub wyposażone w podpórki a ciągniki wyposaża się w automatyczne zaczepy lub haki. Nie należy dopuszczać do sytuacji, aby podczas sprzęgania, między ciągnikiem, a inną maszyną przebywały inne osoby. Przed

przystąpieniem do pracy z ciągnikami lub maszyną samobieżną należy sprawdzić poprawne działanie wszystkich układów, w przypadku jeśli ciągnik zagregowany jest z maszyną sprawdzić stan połączenia maszyny z ciągnikiem oraz osłony i zabezpieczenia wałów odbioru mocy. Ciągnik i maszyny samobieżne powinny być wyposażone w apteczkę oraz gaśnicę proszkową, a kombajn - dodatkowo w pianową. Należy pamiętać o regularnym konserwowaniu gaśnic.

Maszyny należy parkować w taki sposób, aby nie stwarzały zagrożenia dla poruszających się w pobliżu osób, a zaczepy maszyn podierać aby zapobiec ich odpadnięciu. Bardzo ważne jest systematyczne naprawianie, sprawdzanie, konserwowanie, regulowanie czyszczenie ciągnika i maszyn rolniczych. Należy sprawdzać i utrzymywać w dobrym stanie instalację elektryczną urządzeń. Nie wolno naprawiać maszyn prowizorycznie, a podczas prac remontowych nie można się spieszyć i należy być wypoczętym.

Wiele okaleczeń zdarza podczas używania pił tarczowych, łańcuchowych oraz narzędzi takich jak szlifierka kątowa, wiertarka czy spawarka. Dlatego należy zwrócić szczególną uwagę na bezpieczeństwo podczas tego rodzaju prac. Piła tarczowa czy szlifierka kątowa nie mogą mieć uszkodzonej lub nadmiernie zużytej tarczy. Muszą być wyposażone w odpowiednią osłonę. Tarcza piły powinna być osłonięta nad i pod stołem. Pilarka do cięcia wzdłużnego powinna być wyposażona w klin rozszczepiający.

Ponieważ istnieje bardzo duże prawdopodobieństwo uderzenia obrabianym materiałem, należy pracować w kasku i osłonie twarzy. Warto też zabezpieczyć się przed nadmiernym hałasem i zapyleniem. Zadbaj o skuteczną wentylację pomieszczenia, w którym pracuje piła. Ważne jest również odpowiednie ubranie - powinno być przylegające do ciała oraz obuwie robocze o podeszwie zabezpieczającej przed poślizgnięciem.

Nie używaj pilarek domowej konstrukcji! Nie demontuj osłon, korzystaj z podajników! Przed uruchomieniem maszyny należy dokładnie zapoznać się z instrukcją obsługi. Instrukcję tę powinien otrzymać przy zakupie. Nie uruchamiaj maszyny, jeśli masz jakiegokolwiek wątpliwości co do sposobu jej użycia!

Rolnik jest odpowiedzialny za sprawność techniczną, prawidłowe wyposażenie i przygotowanie do pracy obsługiwanych maszyn. Nie można dopuścić do tego, aby złe połączenie przyczepy z ciągnikiem spowodowało rozłączenie się pojazdów w czasie jazdy. Należy stosować środki transportu przystosowane do przewożonego ładunku. Wysokie burty, nadstawki czy plandeki zapobiegają wypadaniu ładunku. Odpowiednio zabezpieczaj przewożone materiały objętościowe.

Musisz dbać o bezpieczeństwo nie tylko własne, ale i innych!

Opracowanie: *Roksana Bernaś, Specjalista w Samodzielnym Referacie Prewencji, Rehabilitacji i Orzecznictwa Lekarskiego w Opolu*